

CDA bijdrage Kadernota

Provinciale Statenvergadering – woensdag 7 juli 2021
Fractievoorzitter Chris Westerlaken

Voorzitter,

Het was met het jaar wel. Vorig jaar maart stakte het raderwerk en nu begint het weer knarsend en piepend op gang te komen. Ik ben blij dat ik nu weer hier in deze zaal het woord namens de CDA-fractie kan en mag voeren. Enerzijds omdat de fractie me weer gepromoveerd heeft en anderzijds omdat ik twee keer gevaccineerd ben en dus weer onder de mensen kan komen. Vorig jaar bij de behandeling van de kadernota had ik u dit niet kunnen voorspellen. Ik wil maar zeggen: er kan veel gebeuren in een jaar.

Voor de behandeling van deze kadernota heb ik zitten wikken en wegen of ik er een soort van algemene beschouwing van zou maken of dat ik dat ga doen wanneer we in het najaar de begroting 2022 vaststellen. Uiteindelijk is de keuze gevallen op een algemene beschouwing in het najaar. Ik heb nog wel een paar opmerkingen en vragen bij de Kadernota.

Ruimtelijke Ontwikkeling

Grote zorgen bestaan er bij mij over het moment van inwerkingtreden van de Omgevingswet en de effecten hiervan op het provinciale beleid en de uitvoering. Uitstellen – en wie weet zelfs in het geheel niet doorgaan – van die wet betekent immers dat er geen wettelijke basis voor onze toekomstige manier van werken komt en dat dit ook voor gemeenten ontbreekt. Ik vermoed dat op basis van “goede wil” de voorgestelde werkwijze niet lang zal beklijven.

Gelet op deze vertraging – of afstel – heb ik een paar vragen:

- Wat heeft het uitstel van de implementatie van de omgevingswet van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022 voor implicaties voor hetgeen nu aan voorstellen in de huidige kadernota is opgenomen? Levert dit een halvering in fte. op?
- Is het niet verstandiger om de beoogde uitbreiding vooralsnog incidenteel (dus met een tijdelijk contract) in te vullen?
- Er worden hoge bedragen aan de voorkant gevraagd o.a. bij overige transitiekosten. Hoge kosten zonder dat inzichtelijk wordt gemaakt waar dit grote bedrag voor is bedoeld. Wat nu als deze transitie niet plaatsvindt?

Wonen

Flexibel bouwen lijkt de laatste weken plotseling de oplossing te zijn voor al onze bouwproblemen. Maar het overgrote deel van corporaties geeft terecht aan hier niets in te zien omdat het woningtekort een permanent probleem is. Mensen zijn op zoek naar een woning die zekerheid biedt, ook voor de lange termijn. Bovendien kun je een euro maar één keer uitgeven, en staan investeringen in tijdelijke woningen het vergroten van de structurele voorraad in de weg. Tijdelijke woningen zijn in verhouding tot de korte tijd dat ze ingezet worden bovendien relatief duur. Voor spoedzoekers en doorstroming vanuit de maatschappelijke opvang kunnen tijdelijke woningen op de korte termijn helpen. Maar zonder plannen voor structurele oplossingen wordt de woningnood niet opgelost. Hoe maak je woningen weer betaalbaar, want dat is de echte nood ook bij heel veel jongeren en senioren. Meer bouwen helpt niet, de prijzen blijven stijgen.

In de aanloop naar de Omgevingsvisie is het Kader voor regionaal wonen en werken vastgesteld. In dit nieuwe Kader hebben we vastgelegd, dat er vooral betaalbare woningen moeten worden gebouwd. Minimaal 50%. Of dit daadwerkelijk gehaald gaat worden, weten we in het najaar, bij de eerste evaluatie.

Wij stellen voor om als de resultaten tegenvallen een **Taskforce betaalbaar bouwen met kwaliteit** op te zetten. De provincie is trekker en zorgt dat ze de minimale kennis hiervoor in huis heeft en deze in een vast netwerk verspreidt over alle 26 gemeenten. Gratis advies: het begint bij slimme gebiedsontwikkeling en betaalbare grondprijzen. Graag hoort het CDA hoe GS hierin staat en of ze bereid is deze handschoen op te pakken!

Tot en met 2040 verdubbelt het aantal 80+'ers naar 1.6 miljoen. Landelijke organisaties en de ministeries van BZK en VWS slaan de handen ineen om komende jaren meer dan honderdduizend extra woningen te realiseren voor ouderen. In de bestuurlijke afspraken is opgenomen in de komende vijf jaar 60.000 extra woningen voor ouderen en 25.000 extra verpleegzorgplekken te creëren. Tot 2031 komen nog eens 100.000 extra woningen en 25.000 verpleegzorgplekken bij. Het CDA heeft de grote vraag naar deze woningen ook in deze provincie al langjarig op de provinciale woonagenda geprobeerd te zetten. Landelijk wordt deze nu opgepakt. Welke concrete rol ziet de Provincie Utrecht hier nu voor zichzelf? Hoe gaat ze ervoor zorgen dat de Provincie Utrecht een flink deel van deze woningen en verpleegzorgplekken kan gaan realiseren?

Bodem, Water en milieu

Zojuist heb ik bij het onderwerp Ruimtelijke Ordening al een opmerking gemaakt over het eventueel niet inwerkingtreden van de Omgevingswet. Ook voor de onderwerpen Bodem, water en milieu heeft dit mogelijk consequenties.

- Kan GS aangeven wat de gevolgen kunnen zijn van de vertraging/niet inwerkingtreden?
- Mocht nou onverhoopt alles wel doorgaan, wat gaat er dan gebeuren op het vlak van vergunningverlening voor water, bodem, natuur en erfgoed?
- Ontstaat hier niet een probleem in de governance. Hoe houdt de provincie haar rol als vergunningverlener "zuiver"?
- Moeten we dit niet op een andere manier organiseren?

Energie

Vorige week bij de behandeling van het Statenvoorstel RES'sen heeft het CDA al aangegeven dat de afweging lagere kosten of mooie landschappelijke inpassing een rol zal gaan spelen. De ruimtelijke kwaliteit wordt een steeds groter item. We zullen moeten kiezen, wat ons betreft samen met de inwoners. Als we de ruimtelijke kwaliteit erg belangrijk vinden, kan dat leiden tot extra kosten. Veel gemeenten geven de voorkeur aan zonne-energie langs wegen/linten/zon-op-dak, boven windenergie. Het verdiept aanleggen van de panelen, eventueel met aanpassing van kleur aan de omgeving, kan leiden tot hogere kosten. Het is goed om daar nu vast bij stil te staan. Kan het college aangeven op welke wijze dit financieel wordt verwerkt?

Bereikbaarheid

Ook nu weer vraagt de CDA-fractie aandacht voor de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de hele provincie Utrecht, maar in de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden in het bijzonder. Hoe snel kan het college de weginrichting en verkeersroutes van Vijfheerenlanden op hetzelfde niveau brengen als in de rest van de provincie? Evenals in de overige gemeenten van de provincie dient ook in

Vijfheerenlanden structurele overlast door sluipverkeer bestreden worden. Waarbij verbetering van onveilige verkeerspunten van fietsers en voetgangers op provinciale wegen centraal staat.

Groefonds en het OV

Als we het moeten geloven staat de provincie Utrecht aan het begin van een enorme groei-explosie. Een toename van het aantal inwoners die ons voorstellingsvermogen tart. Dit terwijl tien jaar geleden nog voorzichtig gesproken werd van krimp. De financiële consequenties van deze mogelijke groei zijn door de provincie niet alleen op te brengen. Aanstaande maanden zullen we elkaar hierover nog uitgebreid spreken.

Voor de CDA-fractie, geef ik nu al aan, zal de vraag centraal staan in hoeverre we voor wat betreft dit vraagstuk alleen de stad Utrecht accommoderen dan wel dat we Bestuur van de hele provincie Utrecht blijken te zijn met aandacht voor de mobiliteitsvraagstukken van zowel het stedelijk als het landelijk gebied en aandacht voor alle mobiliteitsmodaliteiten. Dus auto en bus en tram. Ik noem voor de goede orde vanuit de randen van de provincie de noodzakelijke aanpassingen van N201, de N210, de Rijnbrug bij Rhenen, de landschappelijke inpassing van de ontsluiting van Vathorst en het oplossen van de problemen van de brug over de Eem in de N199. Zomaar wat kwesties en er zullen er ongetwijfeld meer zijn! Waarom zouden we in deze gevallen niet even ruimhartig willen investeren als in alle verkeers- en vervoersmaatregelen in Utrecht Stad en directe omgeving?

Cultuur en erfgoed

Eind mei werden we geïnformeerd over de beraadslagingen van het Unesco adviesorgaan ICOMOS. De berichten waren niet erg positief. Op verschillende plekken is hierover al gesproken. Gelet op de ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie die druk leggen op de beschikbare ruimte is het voor de voortgang toch wel nuttig als we weten wat de oplossingsrichting wordt. Kan GS dit aangeven?

Financiële en administratieve organisatie

Samen met D66 dienen we een motie in die het college vraagt om: Provinciale Staten in positie te brengen financiële lange termijn scenario's te bespreken. Ook, zoals afgesproken, een kritische toets op lopende activiteiten. Te investeren in een adequate strategische functie (integrale langetermijnvisies en scenario's), waaronder scenario's en kansen voor cofinanciering door externe partners en hefboomen om doelstellingen te financieren. Bespreking van de financiële scenario's en langetermijnvisie(s) een structurele plaats te geven op de agenda van PS. Te zorgen voor verder uitgewerkte plannen conform de doctrine 'geld volgt plan'. Een strategische functie met een integrerend karakter in te stellen en hiervoor een budget beschikbaar te maken en een voorstel te doen voor structurele borging van de strategische functie bij de kadernota 2023.